

Koululaisten oikeus varhaiskasvatukseen/vuorohoitoon/Jämsän kaupungin käytänteet 1.8.2026 alkaen

Sivla 23.04.2026 § 50

Valmistelu varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen, puh. 040 5079571

Sivistyslautakunta on kokouksessaan 25.5.2016 §60 on vahvistanut Jämsän kaupungin käytänteet 1.8.2016 alkaen koululaisen oikeudesta päivähoitoon / vuorohoitoon.

Sivistyslautakunta päätti, että 1.8.2016 alkaen koululaisille, jotka ovat 1. tai 2. luokalla, voidaan myöntää varhaiskasvatuspaikka / vuorohoitopaikka vain erityisin perustein, jotka ovat:

- lapsen kehitysvammaisuus tai muu merkittävästi arjen toimintakykyyn vaikuttava kehityshäiriö, edellyttäen, että molemmat vanhemmat / huoltajat ovat vuorotyössä
- toisen vanhemman / huoltajan pitkäaikainen sairastuminen ja perheestä huolehtiva on vuorotyössä
- vanhempi / huoltaja vuorotyötä tekevä yksinhuoltaja

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tarkastaa koululaiselle haetun varhaiskasvatus- / vuorohoitopaikan perusteitten riittävyyden hoitopaikan myöntämiselle, samoin kuin mahdollisesti anotun kuljetuksen tarpeen.

Sivistyslautakunnan päättämät perusteet ovat toimineet pääsääntöisesti päätetyllä tavalla. Päätöksen teon jälkeen on kuitenkin varhaiskasvatuslaki muuttunut sekä sosiaali- ja terveystalvet siirtyneet Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulle. Myös muussa lainsäädännössä esim. vammaispalvelulaissa on tapahtunut muutoksia. Perheiden olosuhteissa tapahtuneet muutokset ovat lisääntyneet; yhteishuoltajuus on yleistynyt varsinaisen yksinhuoltajuuden sijaan. Em. syistä johtuen on perusteltua tarkistaa ja päivittää 1. ja 2. luokan oppilaiden osalta varhaiskasvatukseen / vuorohoitoon laaditut kriteerit ja palvelun laajuus.

Varhaiskasvatuslaki (2018/540) määrittää seuraavasti:

1§: Varhaiskasvatusta voivat saada lapset, jotka eivät vielä ole oppivelvollisuusikäisiä sekä milloin erityiset olosuhteet sitä vaativat, myös sitä vanhemmat lapset.

4§:Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.

7§: Kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimittava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa.

13§: Vuorohoitoa järjestetään iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapäyhinä päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Vuorohoitoa on järjestettävä tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi.

Varhaiskasvatuslain perusteluissa (HE 40/2018 vp) todetaan, että 1§:ssä esitetty erityinen syy voi olla pienten koululaisten hoidon tarve, jos kunnassa ei esimerkiksi järjestetä perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa, taikka hoidon tarve johtuu lapsen huoltajan epäsäännöllisistä työajoista. Etenkin yksinhuoltajien kohdalla voi syntyä tilanteita, joissa lapsen hoito on tarkoituksenmukaisinta järjestää varhaiskasvatuspalveluja käyttäen. Järjestäminen on viime kädessä kunnan harkinnassa. Ratkaisevaa harkinnassa tulisi olla lapsen etu ja se, mitä muita palveluja kunnassa on käytettävissä lasten hoidon järjestämiseksi.

Koululaisille järjestetään perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa. Kesäaikoina on tarjolla leiri- ym. toimintaa, joka on tarkoitettu koululaisille. Koululaisilla ei siis ole subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen eikä palvelujen laajentaminen ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista, vaan on pidättäydyttävä lainsäädännön minimissä. Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja laajuuden rajaaminen on kunnan päätettävissä. Vuorohoidolla tarkoitetaan iltä-, yö ja viikonloppuhoitoa; hoidon tarve ajoittuu arkisin klo 18 ja 6 välille.

Varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen selvitti asiaa kokouksessa.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Hallintosääntö 32 § Sivistyslautakunnan tehtävät ja erityinen toimivalta, ratkaisovalta kohta 8): kaupungin käytänteet koululaisten oikeudesta päivähoitoon/vuorohoitoon

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta päättää, että 1.8.2026 alkaen koululaiselle, joka on 1. tai 2.luokalla voidaan myöntää varhaiskasvatus/vuorohoitopaikka vain erityisin perustein. Näitä perusteita ovat:

- lapsen kehitysvammaisuus tai muu merkittävästi arjen toimintakykyyn vaikuttava kehityshäiriö, edellyttäen, että molemmat vanhemmat / huoltajat ovat vuorotyössä eikä lapsi ole oikeutettu hyvinvointialueen järjestämiin vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin
- toisen vanhemman / huoltajan pitkäaikainen sairastuminen ja perheestä huolehtiva on vuorotyössä
- vanhempi / huoltaja on vuorotyötä tekevä yksinhuoltaja tai lapsen toinen yhteishuoltaja ei asu Jämsässä

Oikeus koskee vain vuorohoitoa eli hoidon tarve ajoittuu klo 18 – 6 väliseen aikaan tai viikonloppuna järjestettävää hoitoa, myös koulujen loma-aikoina. Vuorohoitoon tuloaika sovitaan lapsikohtaisesti.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen poistui asian käsittelyn jälkeen klo 17.44.

Sivla 04.08.2026
397/12.06.00/2026

Valmistelu varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen. puh. 040 5079571

Sivistyslautakunta on kokouksessaan 16.6.2026 § 15 päättänyt, että perusteita tulee arvioida uudestaan. Uudelleen arviointi koskee koululaisen oikeutta varhaiskasvatukseen ja sen perusteita.

Varhaiskasvatuslain (2018/540) 1 §:n mukaan varhaiskasvatusta voivat saada myös vanhemmat lapset, mikäli erityiset syyt sitä vaativat. Palvelua järjestettäessä tulee huomioida lapsen etu (4 §). Varhaiskasvatuslain perustelujen (HE 40/2018 vp) mukaan etenkin yksinhuoltajien kohdalla voi syntyä tilanteita, joissa lapsen hoito on tarkoituksenmukaisinta järjestää varhaiskasvatuspalveluja käyttäen. Järjestäminen on viime kädessä kunnan harkinnassa. Ratkaisevaa harkinnassa tulisi olla lapsen etu ja se, mitä muita palveluja kunnassa on käytettävissä lasten hoidon järjestämiseksi.

Koululaisilla ei ole subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen. Tarvittaessa paikka voidaan järjestää lähipäiväkodissa, mikäli se on mahdollista olemassa olevin resurssein eikä siitä aiheudu lisäkustannuksia; toisin sanoen lähipäiväkodin esiopetusikäisten lapsiryhmässä on tilaa eikä varhaiskasvatuslain sallima ryhmäkoko ylity. Koululaisen osallistuminen varhaiskasvatukseen ei voi lisätä päiväkodin normaalia aukioloaika. Jos ko. päiväkotiryhmään on tulossa varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatukseen oikeutettu, alle kouluikäinen lapsi, voidaan koululaisen varhaiskasvatuspaikka perua.

Jos koululainen osallistuu varhaiskasvatukseen ennen tai jälkeen koulupäivän, hänellä ei ole oikeutta koulukuljetuksiin; kuljetukset ovat huoltajan vastuulla.

Koska koulujen loma-aikoina varhaiskasvatusta järjestetään aina supistetusti, koululaisen oikeus varhaiskasvatukseen koskisi vain koulupäiviä, ei koulujen loma-aikoja. Varhaiskasvatuspaikka voitaisiin myöntää määräaikaisesti enintään lukukaudeksi (syys tai kevät) kerrallaan.

23.4.2026 § 50 hyväksyttyjä perusteita **Koululaisten oikeus varhaiskasvatukseen/vuorohoitoon/Jämsän kaupungin käytänteet 1.8.2026 alkaen** tulisi täydentää seuraavasti:

Varhaiskasvatuspaikka voidaan myöntää 1. luokan oppilaalle seuraavin erityisperustein:

- lapsen lähikoululla ei järjestetä iltapäivätoimintaa
- lapsen huoltaja on työssä käyvä yksinhuoltaja (ei yhteishuoltajuutta) eikä samassa taloudessa asu muita täysi-ikäisiä
- varhaiskasvatuksen tarpeeseen on erityiset, huollolliset perusteet
- lähipäiväkodin esiopetusikäisten lasten ryhmässä on tilaa eikä järjestely aiheuta lisäkustannuksia tai muutoksia päiväkodin normaaliin aukioloaikaan

- kuljetukset varhaiskasvatukseen ovat huoltajan vastuulla; jos koululainen on varhaiskasvatuksessa ennen koulupäivän alkua tai koulupäivän jälkeen, hänelle ei järjestetä koulukuljetusta
- koululaisen varhaiskasvatuspaikka voidaan perua, jos paikka tarvitaan alle kouluikäiselle lapselle, jolla on varhaiskasvatustlain mukainen oikeus varhaiskasvatukseen

Varhaiskasvatusjohtaja/ varhaiskasvatuspäällikkö tarkistaa varhaiskasvatuspaikan perusteena olevat erityiset, huollolliset perusteet. Varhaiskasvatuspaikka voidaan myöntää enintään lukukaudeksi kerrallaan. Oikeus varhaiskasvatuspaikkaan koskee vain koulupäiviä, ei koulujen loma-aikoja.

Varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen selvittää asiaa kokouksessa.

Toimivalta, johon päätös perustuu: Hallintosääntö 32 §
Sivistyslautakunnan tehtävät ja erityinen toimivalta, ratkaisvalta kohta 8): kaupungin käytänteet koululaisten oikeudesta päivähoitoon/vuorohoitoon

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta päättää tarkentaa 23.4.2026 §50 hyväksyttyjä perusteita Koululaisen oikeus varhaiskasvatukseen/ vuorohoitoon/ Jämsän kaupungin käytänteet 1.8.2026 seliteosassa esitettyjen täydennysten mukaisesti.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös